

การระดมสมองเพื่อการพัฒนามหาวิทยาลัยในระยะยาว ครั้งที่ 16
เรื่อง “กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี พ.ศ. 2551 – 2565 : หนี้ยะต่อ มจร.”

คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

วันศุกร์ที่ 9 พฤศจิกายน 2550

ณ ห้องประชุมสนั่น สุมิตร

อาคารสำนักงานอธิการบดี ชั้น 9

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ผู้ร่วมระดมสมอง

1. รศ. ดร. ไพบูลย์	หังสพฤกษ์	ที่ปรึกษามหาวิทยาลัย	
2. ดร. กฤษณพงศ์	กිරติกร	ที่ปรึกษามหาวิทยาลัย	
3. ดร. ทองฉัตร	หงส์ดลารมภ์	นายกสภามหาวิทยาลัย	
4. รศ. ดร. หริส	สุตะบุตร	อุปนายกสภามหาวิทยาลัย	
5. ศ. ดร. พจน์	สะเพียรชัย	กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ	
6. ดร. อาภรณ์	ศรีพิพัฒน์	กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ	
7. นายปราโมทย์	ไม้กัลด	กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ	
8. นายธีระพล	พฤกษาท	กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ	
9. นายเขมทัต	สุคนธ์สิงห์	กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ	
10. นายสมประสงค์	บุญยะชัย	กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ	
11. รศ. ดร. ไกรวุฒิ	เกียรติโกมล	อธิการบดี	กรรมการ
12. อาจารย์ชัยนรินทร์	จันทวงษ์โส	ประธานสภาคณาจารย์และพนักงาน	กรรมการ
13. รศ. ดร. สุวิทย์	เตี้ย	ผู้อำนวยการสำนัก/สถาบัน	กรรมการ
14. ศ. ดร. รัตนา	จิระรัตนานนท์	กรรมการจากสภาวิชาการ	กรรมการ
15. รศ. ดร. ทิพาพร	อยู่วิทยา	กรรมการจากสภาวิชาการ	กรรมการ
16. ผศ. ดร. สุพัฒน์พงษ์	ดำรงรัตน์	อาจารย์ประจำ	กรรมการ
17. ดร. เกษรา	วามะศิริ	รองอธิการบดีอาวุโสฝ่ายบริหาร	เลขานุการ
18. ดร. พิเชฐ	ดุรงค์เวโรจน์	หัวหน้าศูนย์นวัตกรรมนโยบาย	ผู้ช่วยเลขานุการ
19. นางสาวนงลักษณ์	อ่องสุวรรณ	หัวหน้างานการประชุมและพิธีการ	ผู้ช่วยเลขานุการ
20. รศ. ดร. สมชาย	จันทร์ชานา	รองอธิการบดี	
21. รศ. ดร. วนิดา	พวงกุล	รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย	
22. รศ. ดร. โสภส	สุวรรณเย็น	รองอธิการบดีวิทยาเขต	
23. ผศ. สุภาณี	เลิศไตรภักษ์	รองอธิการบดีฝ่ายบุคคล	
24. ศ. ดร. สมชาย	ชูชีพสกุล	รองอธิการบดีอาวุโสฝ่ายวิชาการ	
25. รศ. ดร. อภิชาติ	เทอดโยธิน	รองอธิการบดีฝ่ายการเงินและทรัพย์สิน	
26. รศ. ดร. เดช	พุทธเจริญทอง	คณบดีคณะวิทยาศาสตร์	

27. ดร. ศศิธร	สุวรรณเทพ	คณบดีคณะศิลปศาสตร์
28. ดร. พัฒนะ	รักความสุข	คณบดีคณะพลังงานสิ่งแวดล้อมและวัสดุ
29. รศ. นฤมล	จีโยชค	คณบดีคณะทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี
30. รศ. ดร. ศักดิ์	กongsสุวรรณ	คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
31. อาจารย์ไมเคิล ปริพล	ตั้งตรงจิตร	คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ

ประเด็นระดมสมองเพื่อการพัฒนามหาวิทยาลัย

เรื่อง “กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี พ.ศ. 2551 - 2565”

กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี พ.ศ. 2551 – 2565 จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) และสถาบันคลังสมองของชาติ ภายใต้มูลนิธิส่งเสริมทบวงมหาวิทยาลัย ตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ สาระหลักของกรอบแผนฯ มีสองส่วน ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์ภาพฉายและนัยยะสำคัญที่เป็นปัจจัยแวดล้อมรุ่มเร้า ส่งผลกระทบต่อมนุษย์และโลก ประเทศไทย จนถึงอุดมศึกษา ส่วนสองเป็นปัจจัยภายในระบบอุดมศึกษา ปัจจัยภายในระบบอุดมศึกษาได้พิจารณา 9 ประเด็น ได้แก่ รอยต่อกับการศึกษาระดับอื่น การแก้ปัญหาอุดมศึกษาในปัจจุบัน ธรรมชาติและการบริหารจัดการ การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การเงินอุดมศึกษา การพัฒนาบุคลากรในอุดมศึกษา เครือข่ายอุดมศึกษา การพัฒนาอุดมศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และโครงสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ รายละเอียดตั้งเอกสารหมายเลข 1

กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 – 2565) มีเนื้อหาและน่าสนใจ ต้องใช้เวลาเสวนานาน นายกสภามหาวิทยาลัยจึงขอให้แบ่งการนำเสนอเป็น 2 ครั้ง ครั้งแรกนี้ ดร. พิเชฐ ดุรงคเวโรจน์ บรรยายในส่วนภาพอนาคตที่น่าจะมีผลกระทบสูงต่ออุดมศึกษาไทย ประกอบด้วยข้อมูล 7 ด้าน ได้แก่

1. ประชากร (Demography)
2. พลังงานและสิ่งแวดล้อม (Energy & Environment)
3. ตลาดแรงงาน (Employment)
4. การกระจายอำนาจ (Decentralization)
5. ความรุนแรงและความขัดแย้ง (Conflicts & Violence)
6. Post-Industrialization & Post-Modernization
7. เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy)

สรุปข้อเสวนาของสภามหาวิทยาลัย

1. ระบบการศึกษาไทยในอนาคต การศึกษาตลอดชีวิต หรือ life long learning จะมีบทบาทมากยิ่งขึ้น ทั้งไม่จำกัดอายุผู้เรียน เพราะสังคมเปลี่ยนแปลงไป ทุกคนต้องมีส่วนร่วมพัฒนา สถาบันอุดมศึกษาควรเปิดโอกาสให้วัยสูงอายุมีแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาปรับตัวให้ทันสมัยเข้ากับวิวัฒนาการรุ่นใหม่ได้ โดยอาจมีหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น

ดร. พิเชฐ ดุรงคเวโรจน์แจ้งว่าแผนอุดมศึกษาฉบับนี้มีนโยบายเรื่องดังกล่าวไว้แล้ว ในบริบทของการเรียนรู้ตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยควรสร้างกรอบการดำเนินงานให้ครอบคลุมการให้บริการการศึกษาที่มีมิติเชิงวัย มิติในเชิงคุณภาพ และการบริหารจัดการศึกษา

2. จากที่ทราบนักเรียนจบมัธยม 3 แล้วไม่เรียนต่อเป็นจำนวนมาก ด้วยสาเหตุต่าง ๆ เช่น เกิดจากตัวเด็กเองไม่สนใจเรียน พ่อแม่ไม่ผลักดัน รัฐไม่จูงใจให้เรียนต่อ ทำให้เด็กนักเรียนมัธยมปลายเหลือจำนวนน้อย

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแจ้งว่าจากการทำโครงการศึกษาเกี่ยวกับครอบครัวได้ข้อมูลว่า เด็กจะเรียนตามภาคบังคับของรัฐคือจบประถม 6 หลังจากนั้นไม่เรียนต่อเพราะคิดว่าหากเรียนต่อจนสำเร็จได้ใบประกาศนียบัตรหรือปริญญาที่ไม่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเองและชุมชนของเขาได้ ชีวิตไม่มีอะไรดีขึ้นจึงไม่เรียนต่อ ดังนั้น รัฐควรใส่ใจกับปัญหานี้หาทางแก้ไขโดยอาจปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

จากปัญหานี้มีผลต่อภาคอุดมศึกษาทำให้ปริมาณผู้เรียนอุดมศึกษาจะน้อยลง และคุณภาพผู้เรียนด้อยลง ดังนั้นอุดมศึกษาควรหันมาเน้นเรื่องคุณภาพและลดปริมาณลง

3. ควรนำข้อมูลที่ได้นี้มาจัดทำแผน Roadmap 2020 ของมหาวิทยาลัย แต่เน้น ๆ โดยนำประเด็นต่าง ๆ ไปจัดประชุม Retreat สภามหาวิทยาลัย

4. ปัจจุบันแนวโน้มการศึกษาระดับอาชีวศึกษาลดลง จะเป็นปัญหาภาคอุตสาหกรรมของประเทศ สังคมไทยให้ความสำคัญกับใบปริญญามากกว่าความสามารถ ซึ่งสวนทางกับต่างประเทศ ประเทศที่เจริญแล้วจะมีการผลิตบุคลากรระดับฝีมือแรงงานหรืออาชีวศึกษาจำนวนมากเพราะถือว่ามีความสำคัญต่อภาคอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจของประเทศ

ดังนั้น มจร. ควรหันมาพัฒนาบุคลากรกลุ่มอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพในการทำงานมากขึ้น ให้เป็นผู้ที่มีความพร้อมทั้งคุณวุฒิ คุณภาพ ประสบการณ์ โดยอาจเปิดหลักสูตรให้ผู้ทำงานสามารถมาศึกษาได้โดยไม่เสียงาน ซึ่งจะสอดคล้องกับสภาวะการณ์อนาคตที่จำนวนผู้เรียนจากมัธยมปลายน้อยลงก็หันไปพัฒนาระดับอาชีวศึกษามากขึ้น

ดร. พิเชฐ ดุรงคเวโรจน์แจ้งว่าตามข้อมูลของสถาบันประชากรศาสตร์ ใน 15 ปีข้างหน้าผู้ที่เข้าศึกษาในระดับอาชีวศึกษาจะลดน้อยลงอีกครั้งหนึ่ง แผนฯ ฉบับนี้ได้กำหนดให้มหาวิทยาลัยเปิดกว้างและมีระบบที่ยืดหยุ่นและเอื้ออำนวยมากขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนอาชีวศึกษา หรือคนทำงานสามารถศึกษาต่อได้ในระยะเวลาที่เหมาะสมกับผู้เรียนและมีการเก็บสะสมหน่วยกิตได้

5. แผนอุดมศึกษาฉบับนี้ นอกจากรัฐรับนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลแล้ว แต่ละมหาวิทยาลัยต้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ หน่วยงานต่าง ๆ ควรมีการกระตุ้นให้ผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากรทุกระดับตระหนักถึงภารกิจและร่วมมือกันพัฒนาตามแผนฯ มิใช่เพียงแต่รับทราบและถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูง กระทั่งหน่วยงานต่าง ๆ

การเสวนาในภาคแรกยุติลงเพียงเท่านี้ ภาคต่อไปจะเสวนาใน ส่วน “ประเด็นทิศทางและนโยบายกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาวส่วนที่เกี่ยวกับระบบอุดมศึกษา” ซึ่งจะมีการเสวนาในครั้งต่อไปวันศุกร์ที่ 7 ธันวาคม 2550

.....